

Бары дойдулар пролетарийдара, холбохун!

Н. БАРАШКОВ.

ЫБСЛКС райкомун бастагы секретара Н. П. А...

Сямокка: сэлэдрэ
С. Х. Матвеев механик
тордарга быыбарлар
тарынан билиһиннэрэр

Аан дойдутаары куттал
дэах бичигтэа-мэйгит
та сибэастэн тэсударе
тэсээр үтүстэрэ дикси
гидлэрин ХИТ Генеральнаа
Астамоментын учуартааа
бичигтамлара туоһууул
лар.

Совет делегаттара кы-
сы байылар үтүс өтүнү-
сү ошоткай. Союз уш-
атын социалисттик-
кейдулар, эйерэ дуулулар
сыйдан ийер госуларств
лар кертүлүшү, ринэ
тиллэрчилсип, сөбүс шип
иш-иши тутууш болуруос
таратар ешлалынаах резо-
люциялар байыратыла.

Сөсөн дьонуннаах түмү-
дүн Советскай Союз кө-
мүсүнүн алуун туруорулу-
бут буюуни милитари-
листикаанын көмүсүнүн
туһунат резолюцияны
саламын буулаа. Ити ре-
зюлюция СССР-ы уонна
АХШ-ы көмүсүкэ өзбүл-
лүһүннү үлүһүүүнү халба-
ратыта туһуланыа.
Синэтинилэрэ бүтү түгүн-
ник уонна конструктивнэ-
йүүннү-сөздөөн сагалы-
ахсорго ыттарар. Бу дьо-
һуннаах бөһүрүөсүкэ аа-
дэйдүтүлүрү сөбүдүннүн
туһарар туһунан кэпсэ-
тинилэрэ ыттар сыйлыа-
туһайынаах комитети тү-
рүһүртэ атылына. 150 ХНТ
чөлүһүннүрү государстволар
бу резолюцияны биэр са-
галыа бэйириэттилар. Ки-
сикнэ өлүүртүк арал АХШ
америстанна

Кыргызмесе тапшыары
пресса ити докумуон аа
зайдугаагы билинген би
тыкта-майга убулугу
суосталаарын бэлэстир
Космоска сәбиләниини
үлүйүүү сараланын
каинстагы ипирик соду
ларлаах буолуох этэ. Ды
аа пини ону туоратым бы
дарызынкта уталыт
дыан сатоммат проблема
ны булар. «Космоска сә
биләниини үлүйүүүнү
токтотор суос-содотох ны
ми»-ити кини сараланы
тын халбарытын»,— дэйт
итини сибэстээн ХНТ
Генералдай секретары
Нере де Кузаль Геу
ралдай Ассамблея пле
нотай мүчүлүлөр.

Советской Союз-ийн хамгийн
дээдх турхна хаалла
руу сөнхсөх сөүдлийнх
сүрхдн өнгөрөхднх биг
чик уонна утумнахты
турар Оуу киш бийсч
новструкцийнх элхир
гүсүдүүдээр.

ССРС Тас дэмжлэлийн
ушигсра уонна АХШ Го
сударственный секретари
тохсунууга буолаары ту
тар керсүүхүүлэргэр кэ
сэтин предметин уонна
космическай иттиинэ ядер
сай сөбүлэниилэр харда
рыта сибээстэрин көрүүн
таарыйыахтаах сагса со
ветск-американскай кэп
сэттиилэр эмалларын биш
дик өйдөөһүнү ырыта
оноруу бэдиртээнэ. Амери
канскай өрүт аан дойдун
таары сөөбөхсө уона
палата поруоттарын сэ
бүлэниинэн үлүүһүнү
уодьуганиннырга, орду
чуолаан, киинин космиче
скай куйаартан туората
сөбүлэниилэргэ кэлэргэ
мозьуйууларын толорорго
теһө бэлэмин биразм
кердөрүөбө.

СССР А. ПОПОВ,
ирыгаччыта.

СОВЕТСКАЯ культура бы-
тиснат сорьотунан норуот-
тылынан уус-урэн айымныага
фольклор буолар. Фольклору
хомуйуу, үөрэтин баччатын пьес-
ротическай, эстетическай ин-
тига улахан суолталаах.

Биһиги оройуонмутугар, Саха сиригэр бүтүннүүтүгэр курдук, перуот олоҥхоттара уонна ырыаһыттары үгүстөр эл, Кинилэртэн свамай баастыгынара, ордуу биллибиттэра Хайдаһан олоҥхоһо Иннокентий Гурьевич Теплоухов—Тимофеев буюугар Кили итин идэтигин өссө 14 сыла тэҥнэһэн биллибитэ. Хос эһэтэ Кэрнэдэ Иковтан уонна Дмитрий Платонечич Кузьминтан (Тэксэлэһтин) үөрэмннэ, И. Г. Теплоухов—Тимофеев «Куруу-бай хааннаах Кулуу Кулаустуур» диэн олоҥхото 1916 сыллаахха Петербурга Саха сириттэн аан бастаан бэчээттиминэ. Бу олоҥхону оҥолорго Аммага озорбут политсмылбай Николай Викторович Васильев (1877—1939 сс.) киини ыгыран 1906 сыллаахха суруйбута. Кэини 1958 сыллаахха, этнограф П. Н. Попов Якутскайга бу олоҥхону хаттаан бэчээттиминэ. Иннокентий Гурьевич «Ныйэхсит сиэнэ эриэн таба аттаах Эриил Бэргэн» диэн олоҥхотун 1941 сыллаахха П. Н. Лазарев суруйбута ССРС Наукаларын Академиятын Сибирдэги өтдөлөннөтүн Саха сириннэҥи финалын архивыгар ууруллан ситар. Итиннэри сэргэ «Сылгы уола Дымрай бухатыыр», «Көс туоралаах, күнүн усталаах күлэ маҥан аттаах Күн Эрали бухатыыр», «Эриэн тойон аҕадаах, Эбэриэн хотун ийэлээн биллээх улаан аттаах Эриил Бэргэн» диэн таптыыр олоҥхолоохпун, барыта 60-ча олоҥхону билэбин диэн суруйбута. Нэҥэт талалынааҕа кэин 1962 сыл кулун тутар 26 күнүтэр өлбүтэ.

Хадаар нэлэлзэгтгэн: Ино-
кентий Николевич Говоров дигн
ологхохут 1940 сэлээвхх
«Орунга Боотур» дигн айамны-
тын С. В. Харитонов 304 лис-
к» сурвигн млыбта. Бу кыра

саахыттан төгүүрүк тулаахак оро. советский былас буолуор дээр байдарга хамнаачытынан, сыл дымбыт, оһон сааһын тухары кэргэнэ суох суос соҕоток олор-бут киһи-этэ. Кини едэ тылынан уус-уран айымньытын кэрэ эрдэбиттэн кэрэхсээн илгиттэ, 12 саахыттан дону үтүтүн олонхонуур буолбута, отгон 20-түттэн ыла бэйтэ дону тар-ар, сангаарар олонхонут быһаасты-нан буллал барбыта.

Эмнэ Халаартан Ишигдоржийн
Дмитриевич Платонов репортуж-
дигар Ойроос тохотон охтубтах,
улаа хаагтан улахан онгошуулах,
охсуудан хара атгаах Ого туйгун
бухатынра, «Кингидинир» ки-
заллан түүрт бүлэр кулутутун
иго мөөгөн төрөөбүт төбөт дура-
бас атгаах, талын бийншлээх
Тамдалайн

[illegible]

Бэргэн», «Орой буурай оошнуур, охсуган-төбигэн, умнаас улаан аттах. Онгошуулаах Ог», Ньургун», «Сүүхүгэр тодус туорай күүкэ тувахтатаах төһөгө түрдэс аттах, Төһөн Дорхуол бухатыр» дээн олонхолоор баалар эбит.

Ороүйон дьахталларыттан
биир билээр олоҕолообут 1680
сыллаахха Мугудай нэһилиэгэр
терөөбүт Пелагея Михайловна
Терютина «Сэттэ күнүк сиргэн
сигиркэтэ охсуллар эиди» ара-
ҕас аттаах Нөрүөн Мүдүгэ уоһа
«Уолусхан улаан аттаах Уһуу
Туйгун бухатыыр» диэн олоҕо-
лордо аһаах филиалга уурулаа
сыталлар. Кини биир дойдулаата
Иннокентий Иванович Терютин
«Сүнгэн Эрилик» уоһа «Ала
Сарыга», «Көрүс» Ньургун
олгоҕолордоохпун диэбит. Сү-
дүг киниэтэ 15 сааһыттан олоҕ-
моһобут Николай Михайлович
Дьяконов анкетатыгар «Кула-
тааһы Ньургустай», «Дьыар-
Бэргэн», «Хазы Дьыарустай».

«Тойон Ньургун уонна кини баал-
та Кыыс Ньургустай», «Күрү-
лээн Чүүчүэх», «Онолу Боотур»,
«Бугаалан Боотур», «Эрэнтай
Бэргэн», «Уйулаан Куо», «Адыы
Ньургустай», «Босхот Дуолат-
са», «Ала Хотойой» дьизинэр
бааллар. Мэдьэхси кыһа
Иосиф Дмитриевич Окозгини өө
«Муудууска уола Таммаавай
Бэргэн» дьизини А. Д. Местаков
сүрүйбүт «Кыыс Ньургустай», «Ого
Ньургун», «Тойон Дорууһол»
дьизинэ бааллар эбит.

Саха театрынай искусствотун сайдымтыгар улаачаа кылда- ты киллэрбит үгүс артистар үскээбит Бахом нэһилиэгэ олукхоһуттар, остуоруйалыттар, ырыалыттар биһиктэринэн буо- лар: Маана 17 сааһынан олук- холообут Николай Петрович Местников (Ньодьдуска уола) 4

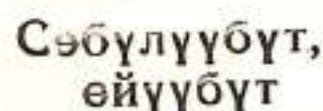
рапчы), С. С. Афанасьев (Хавхсыт), Н. Монастырев (Ачхадар), С. Нуров (Хатыд), ыры-
ларын Чурапчытаагы литератур-
ный курулуш институттары сар-
ынын хомуйан суруйбуттар
эбит, 1969 сыллаахха Телсуохон
— Тимофеев төрөөбүт 100 сы-
гар тариллибит М. П. Ефимов
салайаччылаах Түмсүү союта
«Чурапчы тойуктара» ийинин
суруллар суруналга үгүс ыры-
лары, тойуктары, эс хойоонно
Гун, таабырынылары о. д. а. хо-
муйан табаарбыта.

Ити үлэ кэнниги сабаламмыта,
М. Д. Попов салайбыт «Кулук»
литературнай түмүүтүн үлэтин
сергүүтүүх, онно нуорут ыриаһыт-
тарын, олоххоһуттарын, остуу-
руйаһыттарын, чабырдахчыт-
тарын өс хоһооннорун, таабыры-
нарын хомуулааччылары кытта
хомуулааччылар баян этэ

Оройуонга норуот талланнаах-
тара билигин даҕаны баалар.
Мырылаҕа Аҕа дойду Улуу сэ-
ритин ветерана 84 саастаах
Константин Лукич Федоров бы-
ыл сайын филнал научнай со-
труднигар П. Н. Дмитриевкэ
быр олоххону, пенсионер учуу-
ргалга этэн бэрээн иккис олох-
котун уонна үс норуот ырыатын
суруйтарбыт. Кырдыас өссө
билиһигин дыно хантан төрүт-
тэхтэрин туһунан былдьыгы көп-
төөннн суруйтарар, хас да айым-
чыны этэн бэрэр баҕалаарын
биллэрэр. Сэриг ветерана Афина
ий Васильевич Тимофеев эмиз
олонхолуура, Сылантан Федор
Васильевич Макаров курдук
үгүс ырыаны-тойугу билэр С. И.
Житков воина В. Ф. Ермолаев
курдук бу салааҕа элбэти мун-
ньар, пропагандалары дыоһиру
эмиз көрдүлөх баара.

Бу дымалада бүгүн Чурапчыга
үлэтип сагалыыр Тыл, литерату-
ра уонна история институту
усуна Саха АССР Күлтуратын
министерствота ытар семинара
мөмөлөөс буолуон сөп.

Г. ЕФИМОВ,
музей научнай
ўдэлітэ.

Быйыл бийиги оройуон-мунуттар, норуот үөрэм-ринин музейи тэриллээ быһаарыллына. Бу үгө-кэннэх диэнэ бийиги оройуонабыт үөрөнөөччлэрэ итингик өйүүдөр.

Бийнгийн орсондодыг, агаар
үчүүтэд Матрена, Нико-
лаевна, Науменко салалтыг.

танин «Кынал» сусалдуу-
тар» курулуштары үлээл-
ээр. Бу курулуусу элчил-
рөччү күн айы өлбө-
лөр, Кинилэр билиги
Кытаанах оркуулары
араас сылларга үлээл-
уучуулаар тустарына
матырайаалары хомуй-
лар, олоо сага тэрилдэр
музейга бариллхатер.
Онно кынал сонордууттар
дулуурдаах үлээлэрин тү-
мүг кестөөлө.

Катя ЛАЗАРЕВА,
VII кылаа үөрэнээччигэ,
Кытаанах.

Үрүн тышмын өрүһүйдүлэр

Балдыртан ордук кыһа-
 ҕан суох, оттон эмитэнэн
 атахха турарын сара үө-
 рүүлээх ама баар үһүө.

Сотопутаагата сүрэхин-

Аким — үөрэх туйгуна

Бу снимокка көрер олабуз—писнер Аким Макара
Е. П. Курашов аатынан Чурапчы орто оскулаты
VII «а» кылааскагар т. йгундук үөрөнөр.
Аким оройуналар

даларга үгүсүк кыттар. Соторутаабыта оркуола ийн
иин мытыллыбыт математика олимпиадатыгар бас
таата. Кылааһыгар пионерскай этэрээт биин звено
тун санайар.

В. БАРАШКОВА фотота

В. БАРАШКОВА фотота

бий — укуолдарбын үгүстүк
бийрэр, эмтиир Т. М. Лу-
ковцевага, тинс ырайа
А. С. Ивановага махта-
бын тиздэбин

М. ПРОТОДЬЯКОНОВА.

Спорт ○ Спорт ○ Спорт ○
ДУОБАНКА ТУРНИР

Соторутаарыта Дирингте
Ковтого нэһилиэгин совет-
скай норуот Улуу Кы-
аымытын 40 сылыгар анла-
аах дуобакка биһрдн-
ээн бастыыр нһн квали-
фикационнай турнира сель-
скай Совет уонна спортсо-
ет тэрийинилэринин ыты-
ына.

Онно барыта 20 киһи
дытыһа, ол нингэр биэс
I разрядтаах, уон биэс II
разрядтаах дуобатчытар.
Туһунр хатыһыллаахтык
бардыа. Ол курдук, ким
чемпионнуура тийэх да
туһу кэиниттэн тутта быһаа-
рылаа охсубата. Үс кыт-

малыны 13,5 очколаах тур-
нир түмүктэттилэр.
Коэффициент аарыгынан
чемпионунан учуутал
Ю. Н. Попов буолла. Ик-
кис миэстэни окуула ди-
ректора К. К. Романов,
үчүс миэстэни учуутал
А. А. Архипов ылдылар.
Күрэхтэрини түмүгүнэн
Собякин Д. Г., Михайлов
В. В. уонна Дирин орто
малыны.

Кыттааччылар да, ко-
рсекундүлөр да бу турнир
үчүтэй тэрээһинизаах
мытыллыбытын астыны
бэллэтээтилэр. Инниккэ
манньк күрэхтэһинер
совхоз киһини албахты
мытылалларыгар бэйэ-
рин баҕа санааларын ар-
тылар.

А. АРХИПОВ.

Ревизор А. Б. ЧУЧИГИНАРОВ.

Сокольников Николай Дмитриевич
Сибээс уездын коллектива уезл начальнигы
солбуйаачы П. П. Макаровча аата
ыраакылык маздын албутунан дирит кутурба
нын биллэрэр.

оплоху (с Н...)